

KOMISIJA PROTI ITALIJI

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 10. junija 2004*

V zadevi C-87/02,

Komisija Evropskih skupnosti, ki sta jo zastopala van Beek in R. Amorosi, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožeča stranka,

proti

Italijanski republiki, ki jo je zastopal Massella Ducci Teri, avvocato dello Stato, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožena stranka,

zaradi ugotovitve, da Italijanska republika s tem, da regija Abruci ni preverila, ali je za projekt gradnje zunajmestne obvoznice v Teramu (projekt, znan pod imenom „Lotto zero – Variante, tra Teramo (Italija) e Giulianova, alla strada statale SS 80“),

* Jezik postopka: italijanščina.

ki spada med tiste, ki so naštetih v Prilogi II k Direktivi Sveta 85/337/ EGS z dne 27. junija 1985 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL L 175, str. 40), potrebna presoja vplivov na okolje v skladu s členi od 5 do 10 te direktive, ni izpolnila obveznosti iz člena 4(2) navedene direktive,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi P. Jann, predsednik senata A. Rosas (poročevalec) in A. La Pergola, sodnika,
R. Silva de Lapuerta, sodnica, in K. Lenaerts, sodnik,

generalni pravobranilec: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
sodni tajnik: R. Grass,

na podlagi poročila sodnika poročevalca,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi dne
8. januarja 2004

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Komisija Evropskih skupnosti je v sodnem tajništvu Sodišča dne 13. marca 2002 na podlagi člena 226 ES vložila tožbo zaradi ugotovitve, da Italijanska republika s tem, da regija Abruci ni preverila, ali je za projekt gradnje zunajmestne obvoznice v Teramu (Italija) (projekt, znan pod imenom „Lotto zero – Variante, tra Teramo e Giulianova, alla strada statale SS 80“, v nadaljevanju: projekt Lotto zero), ki spada med tiste, ki so naštetih v Prilogi II k Direktivi Sveta št. 85/337/EGS z dne 27. junija 1985 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL L 175, str. 40), potrebna presoja vplivov na okolje v skladu s členi od 5 do 10 te direktive, ni izpolnila svojih obveznosti iz člena 4(2) navedene direktive.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

- 2 Direktiva 85/337 se na podlagi člena 1(1) uporablja pri presoji vplivov na okolje tistih javnih in zasebnih projektov, ki bodo verjetno pomembno vplivali na okolje.

3 Po določbi odstavka 2 istega člena projekt pomeni:

- „izvedbo gradbenih ali drugih inštalacijskih del ali projektov,

- druge posege v naravno okolje in krajino, vključno s tistimi, ki vključujejo izkoriščanje mineralnih virov.“

4 Člen 2(1) Direktive 85/337 določa:

„Države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da se pred izdajo soglasja za izvedbo presodijo vplivi projektov, ki bodo, med drugim zaradi svoje narave, velikosti ali lokacije, verjetno pomembno vplivali na okolje.

Ti projekti so opredeljeni v členu 4.“

5 Člen 4 Direktive 85/337 določa:

„1. Ob upoštevanju člena 2(3) so projekti skupin, naštetih v Prilogi I, predmet presoje v skladu s členi od 5 do 10.

2. Projekti skupin, naštetih v Prilogi II, se presodijo v skladu s členi od 5 do 10, če države članice menijo, da njihove značilnosti zahtevajo tako.

S tem namenom lahko države članice med drugim določijo posebne vrste projektov kot predmet presoje oziroma lahko postavijo merila in/ali pragove, po katerih se določi, katere izmed projektov iz skupin, naštetih v Prilogi II, se presoja skladno s členi od 5 do 10.“

- 6 Priloga II k Direktivi 85/337 v zvezi s projekti, navedenimi v členu 4(2) te, v točki 10(d) z naslovom „Infrastrukturni projekti“ določa:

„Gradnja cest, pristanišč, vključno z ribiškimi pristanišči in letališči (projekti, ki niso vključeni v Prilogo I).“

- 7 Člen 5 Direktive 85/337 določa minimum informacij, ki jih mora priskrbeti nosilec projekta. Člen 6 nalaga državam članicam, naj sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev, da so zadevni organi in zadevna javnost obveščeni in da imajo možnost izraziti svoje mnenje o prošnji za soglasje za izvedbo. Člen 8 nalaga pristojnim organom, da upoštevajo zbrane informacije v skladu s členoma 5 in 6. Člen 9 uvaja obveznost za pristojne organe, da obvestijo javnost o sprejeti odločitvi in o morebitnih pogojih, ki iz nje izhajajo.

- 8 Člen 12 Direktive 85/337 določa, da države članice sprejmejo ukrepe, potrebne za uskladitev s to direktivo v treh letih od njene notifikacije. Državam članicam je bila notificirana dne 3. julija 1985.

- 9 Ta direktiva je bila spremenjena z Direktivo Sveta 97/11/ES z dne 3. marca 1997 (UL L 73, str. 5), katere člen 3(1) določa prenos najpozneje do dne 14. marca 1999. Direktiva 97/11 se torej ni uporabljala v času zadevnih dejanj v tej zadevi.
- 10 Člen 4(2) in naslednji Direktive 85/337, kot je bila spremenjena z Direktivo 97/11, določajo:

„2. Ob upoštevanju člena 2(3) države članice za projekte, ki so naštetih v Prilogi II, s:

(a) preverjanjem za vsak primer posebej

ali

(b) pragovi ali merili, ki jih postavi država članica,

odločijo, ali se bo projekt presojal skladno s členi od 5 do 10.

Države članice se lahko odločijo za uporabo obeh postopkov, navedenih pod (a) in (b).

3. Med preverjanjem za vsak primer posebej ali postavljanjem pragov ali meril za namen odstavka 2 se upoštevajo ustrezna izbirna merila, določena v Prilogi III.

4. Države članice zagotovijo, da je odločitev pristojnih organov v skladu z odstavkom 2 na voljo javnosti.“

Nacionalna ureditev

- 11 Decreto del Presidente della Repubblica z dne 12. aprila 1996, naslovljen „Atto di indirizzo e coordinamento per l'attuazione dell'art. 40, comma 1, della L. 22 febbraio 1994, n. 146, concernente disposizioni in materia di valutazione di impatto ambientale“ („Akt za usmerjevanje in usklajevanje uporabe člena 40(1) Zakona št. 146 z dne 22. februarja 1994, glede določb v zvezi s presojo okoljskih vplivov“), (*GURI* št. 210 z dne 7. septembra 1996, str. 28, v nadaljevanju: Dekret z dne 12. aprila 1996) v členu 1 določa:

„1. Regije in avtonomni deželi Trento in Bolzano skrbijo za to, da se za projekte, navedene v prilogah A in B, uporabi postopek presoje vplivov na okolje ob spoštovanju določb Direktive 85/337/EGS v skladu z usmeritvami iz tega akta.

[...]

4. Postopek presoje vplivov na okolje se uporabi za projekte iz Priloge B, ki so, čeprav le delno, znotraj naravnih varovanih območij, določenih z Zakonom št. 394 z dne 6. decembra 1991.

[...]

6. Za projekte, navedene v Prilogi B, ki niso znotraj naravnih varovanih območij, pristojni organ v skladu z načini, določenimi v členu 10, in na podlagi elementov, navedenih v Prilogi D, preveri, ali je zaradi značilnosti projekta treba začeti postopek presoje vplivov na okolje.“

12 Člen 10(1) in (2) Dekreta z dne 12. aprila 1996 določa:

„1. Za projekte iz člena 1(6) nosilec projekta ali predložitveni organ zahteva v njem navedeno preveritev. Informacije, ki jih mora nosilec projekta ali predložitveni organ posredovati za to preveritev, zadevajo opis projekta in podatke, potrebne za ugotovitev in presojo glavnih vplivov, ki jih projekt lahko ima na okolje.

2. Pristojni organ odloči v šestdesetih dneh na podlagi elementov iz Priloge D in navede morebitne ukrepe za zmanjšanje vplivov in nadzor del in/ali inštalacij. Po preteku zgoraj navedenega roka se ob molku pristojnega organa šteje, da je projekt izključen iz postopka. Regije in avtonomni deželi Trento in Bolzano sprejmejo potrebne ukrepe, da se objavijo seznam regij in avtonomnih dežel, za katere je bila zahtevana preveritev, in njegovi rezultati.“

- 13 Priloga B Dekreta z dne 12. aprila 1996 v zvezi s tipi projektov, določenimi v členu 1(4), točki 7(g) in (h), določa:

„g) regionalne magistralne ceste

h) gradnja odstavnih pasov v naseljih ali razširitev obstoječih štiri- ali večpasovnic, katerih dolžina v naselju je več kot 1500 metrov.“

- 14 Priloga D Dekreta z dne 12. aprila 1996 določa elemente, ki jih pristojni organ mora upoštevati ob preverjanju značilnosti in položaja projekta v okviru preverjanja, predvidenega v členu 1, šesti pododstavek, tega dekreta.

- 15 Regija Abruci je z regionalnim predpisom št. 112 z dne 23. septembra 1997 z naslovom „Norme urgenti per il recepimento del decreto del Presidente della Repubblica 12 aprile 1996“ („Nujna pravila za prenos Dekreta predsednika republike z dne 12. aprila 1996“) prenesla Dekret z dne 12. aprila 1996.

Predhodni postopek

- 16 Iz tožbe Komisije izhaja, da je ta dne 11. maja 1998 zahtevala od italijanskih organov, naj ji posredujejo podatke o projektu Lotto zero. Na podlagi podatkov, ki jih je Komisija takrat imela na voljo, je bil projekt odobren brez postopka presoje vplivov

na okolje in brez predhodne preveritve za ugotovitev potrebe po presoji vplivov na okolje.

- 17 Komisija je bila z vprašanjem, ki ga je postavil član Evropskega parlamenta, obveščena, da je predmet projekta gradnja ceste, sestavljene iz odseka odstavnega pasu, širokega 10,5 metra, s štirimi viadukti in štirimi predori. Cesta, ki bi prečkala območje v bližini naselij nekaj metrov od zgodovinskega središča občine Teramo v Abruciu (Italija), bi se dotaknila korita reke Tordino, ki je predmet okoljevarstvenega projekta, imenovanega „Fiume Tordino medio corso“, ki ga financira Skupnost. To območje je Italijanska republika predlagala kot območje skupnostnega pomena v postopku za oblikovanje evropskega ekološkega omrežja, imenovanega „Natura 2000“ v smislu Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, str. 7).
- 18 Z dopisom z dne 23. julija 1998 je Italijanska republika potrdila Komisiji, da projekt dejansko zadeva gradnjo ceste z dvema pasovoma širine 10,5 metra in nedoločene dolžine, katere odsek, ki prečka območje občine Teramo, zadeva desni del porečja reke Tordino in meri v dolžino 5440 metrov, od tega 2260 metrov viaduktov in 930 metrov predorov.
- 19 Iz dopisovanja med Komisijo, italijanskim ministrstvom za okolje in stalnim predstavništvom izhaja, da je dne 12. marca 1999 regija Abruci soglašala z izvedbo del in da je posebni komisar, imenovan za ta dela, odločil, da za poseg ne bosta izvedeni niti presoja vplivov na okolje niti predhodna preveritev.

- 20 Navedeno ministrstvo je z dopisom z dne 21. maja 1999 opozorilo na zahteve, uvedene z Dekretom z dne 12. aprila 1996, in je pozvalo posebnega komisarja za izvedbo projekta in regijo Abruci, naj obrazložita odločitev, da se ne izvedeta niti presoja vplivov na okolje niti predhodna preveritev. Posebni komisar naj bi torej zaprosil regijo Abruci, naj izvede predpisane regionalne postopke za preveritev okoljske ustreznosti v skladu z Dekretom z dne 12. aprila 1996.
- 21 Projekt naj bi bil predmet postopka, namenjenega preveritvi, ali bi moral biti predmet presoje vplivov na okolje. Upoštevajoč zlasti to, da zadevna območja niso uvrščena v zavarovana območja v smislu Zakona št. 394/91 in regionalnega Zakona št. 38/96, naj bi regija Abruci z regionalnim dekretom št. 25/99, prot. št. 3624 z dne 15. novembra 1999 odločila, da poda pozitivno mnenje za preveritev okoljske ustreznosti in da torej izključi projekt iz postopka presoje vplivov na okolje.
- 22 Italijansko ministrstvo za okolje je z dopisom z dne 30. maja 2000, ki ga je Stalno predstavništvo z noto z dne 16. junija 2000 posredovalo Komisiji, pojasnilo, da je bil regionalni dekret št. 25/99 sprejet na podlagi pozitivnega mnenja Comitato di Coordinamento Regionale sulla Valutazione di Impatto Ambientale (Odbor za regionalno usklajevanje presoje okoljskih vplivov, v nadaljevanju: Usklajevalni odbor) št. 3/76 z dne 22. oktobra 1999, ki se je sklicevalo na izvedensko mnenje gradbeniške stroke, kar pa v regionalnem dekretu št. 25/99 ni bilo omenjeno. Dekret naj ne bi z ničemer pojasnil te opustitve in naj ne bi navajal nobenih argumentov v podporo odločitve, ki jo je sprejela regionalna uprava.
- 23 Komisija je dne 24. oktobra 2000 poslala Italijanski republiki pisni opomin z obrazložitvijo, da nima podatkov, da je regija Abruci zadevni projekt, izhajajoč iz Priloge II k Direktivi 85/337, predložila v preveritev, namenjeno ugotovitvi, ali njegove značilnosti zahtevajo preveritev v smislu členov od 5 do 10 te direktive.

- 24 Komisija je menila, da različni odgovori italijanskih oblasti na ta pisni opomin niso zadovoljivi in je z dopisom z dne 18. julija 2001 poslala obrazloženo mnenje, s katerim je Italijanski republiki določila dvomesečni rok za sprejem zahtevanih ukrepov za uskladitev.

Postopek pred Sodiščem

- 25 Sodišče je sklenilo, da postavi Italijanski republiki in Komisiji več vprašanj in da od njiju zahteva, da predložita več listin. Od Italijanske republike je zlasti zahtevalo, naj pridobi izvedensko mnenje gradbeniške stroke iz predhodnega postopka. Po preučitvi odgovorov in listin je v skladu s členom 44a Poslovnika odločilo, da odloči brez obravnave.

Temelj

Trditve strank

- 26 Komisija je opomnila, da se na podlagi člena 4(2), prvi pododstavek, Direktive 85/337 projekti skupin, ki so naštetih v Prilogi II, presodijo v skladu s členi od 5 do 10, če države članice menijo, da to zahtevajo njihove značilnosti. Člen 4(2), drugi pododstavek, Direktive 85/337 dovoljuje državam članicam zlasti to, da postavijo merila ali pragove, po katerih se določi, katere izmed projektov iz skupin, naštetih v Prilogi II, se presoja skladno s členi od 5 do 10 te direktive.

- 27 Komisija pojasnjuje, da, kot izhaja iz sodbe z dne 16. septembra 1999 v zadevi WWF in drugi (C-435/97, Recueil, str. I-5613), ob odsotnosti zakonodajnega akta, ki *a priori* in na splošno določa projekte, za katere je treba izvesti postopek presoje vplivov na okolje, lahko države članice izvzamejo iz tega postopka določen projekt le po njegovi dejanski preučitvi, ki na podlagi celostne preučitve pojasnjuje razloge, zaradi katerih ne more vplivati na okolje.
- 28 Italijanska republika z Dekretom z dne 12. aprila 1996 ni določila *a priori* in na splošno v skladu s členom 4(2), drugi pododstavek, Direktive 85/337, kateri projekti bi morali biti predmet presoje vplivov na okolje. Omejila naj bi se na določitev teh, ki so predmet presoje, z namenom določiti nujnost izvedbe presoje vplivov na okolje. Tak bi bil primer projektov iz Priloge B k Dekretu z dne 12. aprila 1996, zlasti v točki 7(g) (regionalne magistralne ceste) in (h) (gradnja odstavnih pasov v naselju ali razširitev obstoječih štiri- ali večpasovnic, katerih dolžina v naselju je več kot 1500 metrov), kar ustreza projektom, naštetim v Prilogi II k Direktivi 85/337, zlasti točki 10(d) in (e) (gradnja letališč, cest, pristanišč, vključno z ribiškimi pristanišči).
- 29 Projekt Lotto zero, ki ustreza projektom, predvidenim s temi določbami, bi moral biti predmet preveritve in odločitev, da se presoja ne izvede v skladu s členu od 5 do 10 Direktive 85/337, bi morala biti jasno in natančno obrazložena. Vendar naj odločitev o tem, da se projekt ne predloži v presojo, ne bi navajala nobenega merila za presojo in niti pojasnila, ali je bila preveritev, določena v členu 1, šesti pododstavek, Dekreta z dne 12. aprila 1996 izvedena, niti, v primeru pritrditve, kako je bila izvedena. Način, na katerega je regionalni dekret št. 25/99 obrazložen, navaja na to, da regija Abruci ni preverila, ali je treba izvesti presojo projekta v skladu s členu od 5 do 10 Direktive 85/337. Komisija je v odgovoru na tožbo pojasnila, da ji mnenje Usklajevalnega odbora, na katerega se sklicuje dekret 25/99, ni bilo nikoli sporočeno.

- 30 Poudarja, da čeprav sta bila vsebina in mehanizem preveritve iz člena 4(2) Direktive 85/337 razdelana šele z Direktivo 97/11, ki spreminja Direktivo 85/337, ki se v zadevnem primeru ne uporablja, ni mogoče dopustiti, da se ju popolnoma prezre in da odločitev ne vsebuje nobene obrazložitve.
- 31 Sicer naj bi bila trditev, da bi nacionalna sodišča z zavrnitvijo tožbe društev za varovanje okolja preprečila Komisiji, da preveri, ali je država članica izpolnila obveznosti, ki izhajajo iz Direktive, povsem neutemeljena in v nasprotju s sodno prakso Sodišča. Iz zgoraj navedene sodbe v zadevi WWF in drugi naj bi izhajalo, da mora nacionalno sodišče preveriti, ali so pristojni organi pravilno presodili poseben pomen vplivov projekta na okolje. Vendar to ne bi izključilo, da se Sodišče izreče o obveznostih držav članic, ki izhajajo iz člena 4(2) Direktive 85/337, in da ima Komisija na podlagi pooblastil, ki ji jih daje člen 226 ES, dolžnost, da posreduje za prijavo kršitve določbe prava Skupnosti.
- 32 Komisija poudarja, da država članica ne odgovarja le za neizpolnitve svoje osrednje vlade, ampak tudi njenih lokalnih uprav in decentralizirane državne uprave.
- 33 Italijanska republika navaja okoliščine, v katerih je regija Abruci sprejela regionalni dekret št. 25/99 z dne 15. novembra 1999.
- 34 Glede obrazložitve te odločitve zatrjuje, da člen 4(2) Direktive 85/337 omogoča, da se v vsakem primeru preveri, ali mora biti projekt predmet presoje. Ta direktiva predvideva sprejem posebnega ukrepa pred predložitvijo ukrepa v presojo. Posledično bi bilo utemeljeno dovoliti pristojnim organom, da se ne izrečejo, kadar

presoja ni potrebna, in da se naloži sprejem formalnih ukrepov le takrat, ko je za projekt potrebna presoja vplivov.

35 Tak je način, predviden v členu 10(2) Dekreta z dne 12. aprila 1996, na podlagi katerega v primeru, ko pristojni organ meni, da ni potrebna presoja, lahko molči, je enakovreden odločbi, s katero se konča postopek preveritve.

36 Italijanska republika oporeka očitani neizpolnitvi glede na to, da je pristojni nacionalni organ sprejel poseben ukrep, torej dekret št. 25/99, obrazložen s sklicevanjem na mnenje usklajevalnega odbora.

37 Opominja, da, kot izhaja iz zgoraj navedene sodbe WWF in drugi, nacionalno sodišče preveri, ali so pristojni organi pravilno presodili poseben pomen vplivov projekta na okolje. V tem primeru naj bi bil projekt Lotto zero predložen v nadzor Tribunale amministrativo regionale del Lazio na podlagi tožbe, ki sta jo vložili Associazione Italiana Nostra-Onlus in Associazione Italiana per il World Wildlife Fund. To sodišče je s sklepom z dne 21. junija 2000 zavrnilo predlog za odložitev izvršitve izpodbijanih odločb v zvezi s tem projektom.

Presoja Sodišča

38 Uvodoma je treba spomniti, da okoliščina, da je država članica poverila skrb za izvedbo direktiv svojim regijam, ne more imeti nobenega vpliva na uporabo člena 226 ES. Iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da se država članica ne more

sklicevati na razmere svoje notranje ureditve za utemeljitev nespoštovanja obveznosti in rokov iz direktiv Skupnosti. Tudi če vsaka država članica prosto po lastni presoji razdeli notranje zakonodajne pristojnosti, ostane na podlagi člena 226 ES do Skupnosti sama odgovorna za spoštovanje obveznosti, ki izhajajo iz prava Skupnosti (sodba z dne 13. decembra 1991 v zadevi Komisija proti Italiji, C-33/90, Recueil, str. I-5987, točka 24, in sklep z dne 1. oktobra 1997 v zadevi Regione Toscana proti Komisiji, C-180/97, Recueil, str. I-5245, točka 7). Torej v tem primeru ni pomembno, da neizpolnitev izhaja iz odločbe regije Abruci.

- 39 Sicer vložitev tožbe pred nacionalnim sodiščem zoper odločbo nacionalnega organa, ki je predmet tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti, in odločba tega sodišča, da se ne odloži izvršitev te odločbe, ne vplivata na dopustnost tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti, ki jo vloži Komisija. Dejansko obstoj razpoložljivih pravnih sredstev pred nacionalnimi sodišči ne škoduje uporabi pravnih sredstev, določenih v členu 226 ES, saj dejanji zasledujeta različne cilje in imata različne učinke (glej sodbi Sodišča z dne 17. februarja 1970 v zadevi Komisija proti Italiji, 31/69, Recueil, str. 25, točka 9, in z dne 18. marca 1986 v zadevi Komisija proti Belgiji, 85/85, Recueil, str. 1149, točka 24).
- 40 Glede te tožbe je treba spomniti, da se v skladu s členom 4(2), prvi pododstavek, Direktive 85/337 projekti skupin, naštetih v Prilogi II, presodijo, če države članice menijo, da to zahtevajo njihove značilnosti. Člen 4(2), drugi pododstavek, te direktive določa, da „države članice zlasti določijo posebne vrste projektov kot predmet presoje oziroma lahko postavijo merila in/ali pragove, po katerih se določi, katere izmed projektov iz skupin, naštetih v Prilogi II, se presoja skladno s členi od 5 do 10“.

- 41 Sodišče je že razsodilo, da člen 4(2), drugi pododstavek, Direktive 85/337 določa metode, ki jih lahko države članice uporabijo, da določijo med projekti iz Priloge II tiste, ki se jih mora presoditi v smislu Direktive 85/337 (zgoraj navedena sodba WWF in drugi, točka 42).
- 42 Posledično daje Direktiva 85/337 v tem smislu državam članicam območje proste presoje in jim ne preprečuje uporabe drugih metod za določitev projektov za presojo vplivov na okolje v skladu s to direktivo. Direktiva izmed številnih metod torej v ničemer ne izključuje metode, ki bi določila, da na podlagi posamezne presoje vsakega zadevnega projekta ali na podlagi nacionalnega zakonodajnega akta poseben projekt, ki izhaja iz Priloge II k Direktivi, ni predmet postopka presoje teh vplivov na okolje (zgoraj navedena sodba WWF in drugi, točka 43).
- 43 Vendar dejstvo, da ima država članica na voljo področje proste presoje, omenjeno v prejšnji točki, ne zadostuje samo po sebi za izključitev določenega projekta iz postopka presoje v smislu te direktive. Če bi bilo drugače, bi države članice področje proste presoje, ki jim je priznано s členom 4(2) Direktive 85/337, lahko uporabile, da bi se za posamezen projekt izognile obveznosti presoje, čeprav bi ta projekt zaradi svoje narave, velikosti ali lokacije lahko pomembno vplival na okolje (sodba WWF in drugi, točka 44).
- 44 Posledično, kakršno koli metodo bi država članica izbrala za ugotovitev, ali je za posamezen projekt potrebna presoja ali ne, bodisi določitev posameznega projekta po zakonodajni poti ali po individualni presoji projekta, ta metoda ne sme ogroziti cilja direktive, da se presodi vsak projekt, ki lahko pomembno vpliva na okolje, v

smislu direktive, razen če bi se za posamezen izvzet projekt lahko na podlagi splošne presoje presodilo, da ne bo pomembno vplival na okolje (sodba WWF in drugi, točka 45).

45 V tem primeru se kršitev nanaša na projekt gradnje ceste, ki bi v skladu z italijansko zakonodajo, ki prenaša Direktivo 85/337, in v skladu s to direktivo moral biti predmet predhodne preveritve potrebe, da se ga presodi. Komisija očita Italijanski republiki zlasti neobrazložitev odločbe regije Abruci, da se ne preuči vplivov, iz česar je mogoče domnevati, da predhodna preveritev ni bila izvedena.

46 Iz preučitve predloženih listin izhaja, da je Odlok št. 25/99, s katerim je regija Abruzi podala pozitivno mnenje o izidu postopka predhodne presoje in odločila, da izključi projekt iz postopka presoje, le na kratko obrazložen in se omeji na pozitivno mnenje usklajevalnega odbora. To mnenje usklajevalnega odbora, ki izhaja iz ročno napisanega zapisnika s sestanka dne 22. oktobra 1999 tega odbora, v enem stavku izraža pozitivno mnenje in pojasni, da je za sprejem tega mnenja odbor razpolagal z Mnenjem št. 8636 z dne 6. julija 1999.

47 Kot je utemeljeno navedel generalni pravobranilec v točki 33 svojih sklepnih predlogov, to izvedensko mnenje gradbeniške stroke iz Terama, predloženo na zahtevo Sodišča, ni mnenje o okoljskih vplivih projekta, ampak le dovoljenje „zgolj za hidravlične namene“ za prečkanje reke Tordino in za izvedbo nekaterih del. Glede listine, ki jo je Italijanska republika priložila k svojemu odgovoru na tožbo in katere naslovnica s potrebnimi točnimi navedbami o naravi listine je bila izdelana na zahtevo Sodišča, ni razvidno, da je predvidena z zakonom v okviru postopka predhodne preveritve. Sicer pa Sodišče nima na voljo elementov, na podlagi katerih bi se lahko zaključilo, da jo je pristojni organ uporabil za utemeljitve svoje odločitve.

- 48 Iz te podlage izhaja, da predhodna preveritev potrebe po predložitvi projekta Lotto zero v preučitev vplivov ni bila izvedena in da je ugotovljena kršitev, kot je menila Komisija v svojih predlogih.
- 49 Vendar je treba poudariti, da če na zahtevo Sodišča izvedensko mnenje gradbeniške stroke ne bi bilo izdelano, bi bilo nemogoče preveriti, ali je bila predhodna preveritev izvedena ali ne. Glede na to je treba poudariti, da mora odločba, v kateri pristojni nacionalni organ meni, da značilnosti projekta ne zahtevajo predložitve v presojo vplivov na okolje, vsebovati ali pa imeti priložene vse podatke za preveritev, da temelji na ustrezni predhodni preveritvi, izvedeni v skladu z zahtevami Direktive 85/337.
- 50 Zaključiti je treba, da Italijanska republika s tem, da regija Abruci ni preverila, ali je za projekt gradnje zunajmestne obvoznice v Teramu (Italija) (projekt, znan pod imenom „Lotto zero – Variante, tra Teramo e Giulianova, alla strada statale SS 80“), ki spada med tiste, ki so naštetih v Prilogi II k Direktivi št. 85/337, potrebna presoja vplivov na okolje v skladu s členi od 5 do 10 te direktive, ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi člena 4(2) navedene direktive.

Stroški

- 51 Na podlagi člena 69(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ker je Komisija predlagala, naj se Italijanski republiki naloži plačilo stroškov, in ker ta s svojimi predlogi ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je SODIŠČE (prvi senat) razsodilo:

- 1) **Italijanska republika s tem, da regija Abruci ni preverila, ali je za projekt gradnje zunajmestne obvoznice v Teramu (Italija) (projekt, znan pod imenom „Lotto zero – Variante, tra Teramo e Giulianova, alla strada statale SS 80“), ki spada med tiste, ki so naštetih v Prilogi II k Direktivi Sveta št. 85/337/EGS potrebna presoja vplivov na okolje v skladu s členi od 5 do 10 te direktive, ni izpolnila obveznosti iz člena 4(2) navedene direktive.**

- 2) **Italijanski republiki se naloži plačilo stroškov.**

Jann

Rosas

La Pergola

Silva de Lapuerta

Lenaerts

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourg, dne 10. junija 2004.

Sodni tajnik

Predsednik prvega senata

R. Grass

P. Jann